

EU-domstolens dom C-753/22

RK/001/2025

Fastställelsebeslut:		RA/021/2025	Version 1.0
Beslutsdatum:		2025-03-13	
Gäller för:		hela myndigheten	
Gäller från och med:		2025-03-13	
Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
ange datum	nummer	innehåll	XX/XXX/XXXX
ange datum	nummer	innehåll	XX/XXX/XXXX

Fakta om rättsliga kommentarer

Rättsliga kommentarer utgör Migrationsverkets uttalanden om hur ett domstolsavgörande bör tolkas. De är styrande för myndighetens medarbetare och beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga kommentarer förs in i en särskild dokumentserie, RK-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av en rättslig kommentar förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund och syfte.....	3
1.1	EU-domstolens dom den 18 juni 2024 mål C-753/22.....	3
2.	Frågeställningar med anledning av domen.....	4
2.1	Hur brett ska domstolen dom tolkas?.....	4
2.2	Hur ska informationsutbytet mellan medlemsstaterna gå till?	5
2.2.1	Inom hur lång tid ska informationen lämnas ut?.....	7
2.3	Utbyte av information utanför Dublinförordningens bestämmelser	7
2.4	Vad innebär det att ange sin ståndpunkt?.....	7
2.5	Vad innebär det att fullt ut beakta en annan medlemsstats beslut att bevilja sökanden internationellt skydd?	8

1 Bakgrund och syfte

1.1 EU-domstolens dom den 18 juni 2024 mål C-753/22

I EU-domstolens rubricerade dom anges att när den behöriga myndigheten i en medlemsstat inte kan använda sig av den möjlighet som ges i art. 33.2 a i direktiv 2013/32¹ (APD) att avvisa en ansökan om internationellt skydd från en sökande som av en annan medlemsstat redan har beviljats ett sådant skydd, på grund av att sökanden löper en allvarlig risk att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling i den andra medlemsstaten, i den mening som avses i art. 4 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (fortsättningsvis stadgan), är myndigheten skyldig att göra en ny individuell, fullständig och uppdaterad prövning av ansökan i samband med ett nytt förfarande för internationellt skydd i enlighet med Skyddsgrundsdirektivet² (SGD) och APD. Vid denna prövning ska nämnda myndighet fullt ut beakta den andra medlemsstatens beslut att bevilja sökanden internationellt skydd och de omständigheter som ligger till grund för detta beslut.

Av domen följer vidare att, med beaktande av principen om lojalt samarbete (art. 4.3 första stycket FEU³) måste dessutom den behöriga myndigheten i den medlemsstat som ska pröva den nya ansökan, så snart som möjligt, upprätta ett informationsutbyte med den behöriga myndigheten i den medlemsstat som tidigare beviljat samma sökande internationellt skydd. I detta avseende ska den förstnämnda myndigheten underrätta sistnämnda myndighet om den nya ansökan, översända uppgifter om dess ståndpunkt med avseende på denna nya ansökan och begära att den sistnämnda myndigheten inom rimlig tid översänder de uppgifter som den förfogar över och som lett till att skyddsstatus beviljats.⁴

Domen har medfört flertalet frågeställningar såsom hur ett informationsutbyte ska ske mellan medlemsstaterna och om man i de fall som domen tar sikte på kan etablera ett utbyte av information inom ramen för Dublinförordningens⁵ (DF) bestämmelser.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet

³ Fördraget om Europeiska Unionen

⁴ Se punkt 78 i aktuellt avgörande.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (omarbetning)

Denna rättsliga kommentar tar sikte på att klargöra de rättsliga frågor som domen gett upphov till samt att ge verksamheten stöd vid den praktiska tillämpningen av domen. Under respektive rubrik i den rättsliga kommentaren ges därför svar på de frågor som uppkommit till följd av domen.

För stöd avseende tillämpningen av 33.2 a APD, som i svensk rätt implementerats i 5 kap. 1 b § första stycket 1 utlänningslagen, hänvisas till RS/065/2021.

2. Frågeställningar med anledning av domen

2.1 Hur brett ska domstolen dom tolkas?

I aktuellt mål rör det sig om att en medlemsstat inte kan avvisa asylansökan med stöd av art. 33.2 a APD på grund av att den sökande i den medlemsstat som beviljat internationellt skydd riskerar att utsättas för en kränkning av art. 4 i stadgan.

Den fråga som uppkommer är därför om de skyldigheter som följer av domstolens dom även gäller i fall där ansökan om asyl inte kan avvisas av *andra skäl* än att den sökande riskerar att utsättas för en kränkning av art. 4 i stadgan i den medlemsstat som beviljat den sökande internationellt skydd.

I domen uttalar sig EUD generellt om när art. 33.2 a APD inte kan tillämpas. Det som motiverar skyldigheterna till följd av att en ansökan inte kan avvisas är intresset av att i möjligaste mån säkerställa samstämmighet mellan de beslut som fattas av de behöriga myndigheterna i två medlemsstater om en och samma tredjelandsmedborgares eller statslös persons behov av internationellt skydd.⁶ Detta kan inte anses gälla endast i fall där det är just risken för artikel 4-kränkning som leder till att en ny prövning måste göras utan även när man i andra fall inte kan tillämpa art. 33.2 a APD. Domstolens uttalande måste snarare betraktas som gällande *i allmänhet* för situationer där två medlemsstater ska pröva en och samma individs skyddsbehov. Migrationsverket bedömer därför att skyldigheterna gäller oavsett av vilket skäl vi inte kan avvisa asylansökan för en person som har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat.

⁶ Se punkt 78 i aktuell dom.

Domen får mot bakgrund av ovan konsekvenser i samtliga fall där vi bedömer att vi inte kan avvisa ansökan om asyl, dvs. oaktat om det exempelvis skulle röra sig om att ansökan inte kan avvisas på grund av risk för en kränkning av art. 4 i stadgan, eller att en avvisning skulle vara i strid med art. 8 Europakonventionen etc.

I RS/065/2021 rättsligt ställningstagande angående avvisning av ansökan om uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 1 b § utlänningslagen ges närmare stöd för när en ansökan om asyl inte bör avvisas.⁷

2.2 Hur ska informationsutbytet mellan medlemsstaterna gå till?

Av domstolens dom följer ett tydligt krav för den medlemsstat som ska pröva den nya ansökan att så snart som möjligt upprätta ett informationsutbyte med den behöriga myndigheten i den medlemsstat som tidigare beviljat den sökande skydd. Domstolen ger däremot inte svar i frågan om *hur* informationsutbytet ska ske. Den fråga som uppkommit mellan medlemsstaterna till följd av domen är om informationsutbytet kan ske genom Dublinförordningens bestämmelser och om det i sådana fall krävs ett skriftligt samtycke från den sökande.

Det är Migrationsverkets uppfattning att medlemsstaterna i fall där en ansökan om asyl ånyo prövas till följd av att ansökan inte kan avvisas enligt 5 kap. 1 b § första stycket 1 utlänningslagen kan tillämpa art. 34 DF gällande utbyte av information mellan medlemsstaterna och att utbyte av information bör ske genom denna bestämmelse.

Av art. 34.1 DF följer att varje medlemsstat, till den medlemsstat som begär det ska vidarebefordra sådana personuppgifter om sökanden som är lämpliga, relevanta och inte mer omfattande än vad som krävs för att

- a) fastställa ansvarig medlemsstat,
- b) pröva ansökan om internationellt skydd,
- c) uppfylla alla skyldigheter som följer av denna förordning.

Av punkten 7. i samma artikel följer att de utväxlade uppgifterna **bara får användas för de ändamål** som anges i punkt 1. I de fall en medlemsstat skulle begära information om den sökande för att pröva ansökan om internationellt skydd skulle således förutsättningarna i art. 34.7 jmf. med 34.1 b DF vara uppfyllda varför man kan använda Dublinförordningens art. 34 för att få viss information om den sökande.

⁷ Se avsnitt 2.2.1 i RS/065/2021 där närmare vägledning ges kring i vilka situationer en ansökan om asyl utifrån nationell- och EUD praxis **inte bör avvisas** och istället prövas i Sverige.

Vilka uppgifter som i dessa fall **får** lämnas ut framgår av art. 34.2 a-g. Det kan vara uppgifter om den sökandes identitet, resvägar, när tidigare ansökan om asyl lämnats in etc. Dessa uppgifter kan vi således lämna ut och få av andra medlemsstater så länge syftet i artikeln är uppfyllt. I dessa fall krävs inte samtycke från den sökande.

Möjligheten att begära ut uppgifter om den sökandes asylärende framgår av art. 34.3 DF. Av artikeln följer att det är den ansvariga medlemsstaten som, om det skulle krävas i samband med prövningen av ansökan om internationellt skydd, får begära att en annan medlemsstat lämnar ut de *uppgifter som sökanden åberopat till stöd för sin ansökan och skälen för eventuella beslut*.

Av punkten 3 framgår även att det enbart är den *ansvariga medlemsstaten* som har rätt att begära dessa uppgifter. Även om den medlemsstat som ånyo har att pröva ansökan om asyl inte är den ansvariga medlemsstaten, får vi eftersom det rör sig om en ny och fullständig prövning av ansökan om asyl, och då det inte finns en fullständig harmonisering inom unionen, anse att vi i detta fall är den ansvariga medlemsstaten då vi ånyo prövar en ansökan om asyl pga. att det inte är möjligt att avvisa ansökan enligt utlänningslagens 5 kap. 1 b § första stycket 1.⁸

Det följer vidare av punkten 3 att uppgifterna endast får lämnas ut om personen som ansöker om internationellt skydd **skriftligen gett sitt samtycke** till detta och att den sökande i så fall måste känna till vilka specifika uppgifter han eller hon har samtyckt till att lämna ut. Det är Migrationsverkets uppfattning att samtyckeskrauet i artikeln är uttryckligt varför det inte kan bortses från.⁹ En begäran om att få lämna ut eller få ta del av information måste därför uppfylla artikelns krav om samtycke från den sökande. För det fall en sökande inte ger sitt samtycke kan vi inte begära att få ta del av information enligt punkten 3, däremot kan vi efterfråga de uppgifter som vi kan ta del av *utan* den sökandes samtycke.¹⁰

⁸ Frågan om hur uppgifter ska lämnas ut berörs inte i domen från EUD däremot finns det en del resonemang i förslag till avgörande av generaladvokat Laila Medina, föredraget den 25 januari 2024 i Mål C-753/22 QY mot Bundesrepublik Deutschland, se bl.a. p. 54 för förordningens tillämplighet och p. 85 och framåt för samarbete och utbyte av uppgifter mellan MS.

⁹ Jmf. här ex. EUD dom C-720/20 p. 42 och 43 där domstolen ansett att man inte kan bortse från det uttryckliga kravet på skriftligt samtycke i art. 9 och art. 17.2 DF. Se även MIG 2016:20 där Migrationsöverdomstolen ansett att krav på skriftligt samtycke i artikel 17.2 DF är tydligt och inte kan bortses från.

¹⁰ Art. 34.2 DF.

2.2.1 Inom hur lång tid ska informationen lämnas ut?

Av domen följer att den medlemsstat som ska pröva ansökan om asyl ska upprätta kontakt med den tidigare medlemsstaten om den nya ansökan och begära att den myndighet som tidigare prövat ansökan om asyl inom rimlig tid översänder de uppgifter som den förfogar över och som lett till att flyktingstatus beviljats.

I domen ges inte några närmare riktlinjer kring vad som avses med rimlig tid.

Det är Migrationsverkets uppfattning att en förfrågan bör besvaras så snabbt som möjligt och senast inom fem veckor efter att en förfrågan inkommit.¹¹ Fristen om att en begäran om information ska besvaras inom fem veckor följer av artikeln och medlemsstaterna jobbar redan jobbar inom dessa frister.¹² För det fall en begäran inte kan besvaras inom fem veckor bör Migrationsverket informera den medlemsstat som bett om att få information om att begäran inte kan besvaras inom tid och skälen för detta. Likaså kan vi som medlemsstat, om vi inte mottagit svar inom fem veckor, skicka en påminnelse till den mottagande medlemsstaten.

2.3 Utbyte av information utanför Dublinförordningens bestämmelser

Det kan förekomma att en medlemsstat skickar en begäran om att få ut information om en sökande i situationer som inte täcks av förordningens bestämmelser. En sådan förfrågan får hanteras inom ramen för nationella sekretessbestämmelser.

2.4 Vad innebär det att ange sin ståndpunkt?

Den medlemsstat som ånyo ska pröva ansökan om asyl är enligt EU-domstolen skyldig att i samband med informationsutbytet med den medlemsstat som tidigare beviljat den sökande skydd underrätta den medlemsstaten om den nya ansökan och att översända uppgifter om dess ståndpunkt med avseende på den nya ansökan.

¹¹ Se i detta avseende även p. 90 i generaladvokatens avgörande där det framgår att det i detta avseende är det viktigt att notera att artikel 31.3 i APD kräver att medlemsstaten säkerställer att prövningsförfarandet avslutas inom sex månader från det att ansökan lämnats in och att denna sexmånadersperiod är därför den längsta tid som medges för behandlingen av en ansökan under normala omständigheter.

¹² Se art. 34.5 DF där det framgår att den anmodade medlemsstaten ska vara skyldig att svara inom fem veckor och att alla förseningar med att svara vederbörligen ska motiveras.

För Migrationsverkets del innebär det att vi i samband med att utbyte om information etableras med den tidigare medlemsstaten även ska informera denna medlemsstat om att vi ånyo kommer att pröva ansökan om asyl och att vi bedömt att vi inte kan avvisa ansökan enligt art. 33.2 a APD samt att det är anledningen till att myndigheten önskar få ta del av information om den sökandes ärende.

2.5 Vad innebär det att fullt ut beakta en annan medlemsstats beslut att bevilja sökanden internationellt skydd?

I aktuell dom konstaterar EU-domstolen att i de fall en sökandes ansökan inte kan avvisas enligt art. 33.2 a APD ska den medlemsstat som ånyo ska pröva den sökandes ansökan fullt ut beakta det tidigare beslutet och de omständigheter som låg till grund för beslutet. För att förstå innebörden av domstolen uttalande i denna del behöver det ses i ljuset av övriga överväganden i domen.

EU-domstolen konstaterar inledningsvis i denna del att unionslagstiftaren ännu inte fullständigt har konkretiserat målet om en enhetlig asylstatus för tredjelandsmedborgare som gäller i hela unionen.¹³ *Inte* heller har unionslagstiftaren i nuläget fastställt någon princip om att medlemsstaterna är *skyldiga att automatiskt erkänna beslut* om beviljande av flyktingstatus som antagits av en annan medlemsstat. Även om det står medlemsstaterna fritt att föreskriva ett automatiskt erkännande föreligger således inte någon sådan skyldighet.¹⁴

Domstolen uttalar vidare att under de omständigheter som är aktuella i målet, ska denna myndighet göra en ny individuell, fullständig och uppdaterad prövning av villkoren för beviljande av flyktingstatus. Även om den myndighet som ånyo har att pröva den sökandes behov av skydd *inte är skyldig att bevilja den sökande flyktingstatus enbart av det skälet att vederbörande tidigare har beviljats flyktingstatus* genom beslut av en annan medlemsstat, måste myndigheten fullt ut beakta det tidigare beslutet och de omständigheter som ligger till grund för beslutet.¹⁵ Syftet med efterföljande informationsutbyte är att göra det *möjligt för myndigheten i den medlemsstat som mottagit den nya ansökan att utföra den prövning som ankommer på den inom ramen för förfarandet för internationellt skydd med full kännedom om tidigare beslut och grunden för det*.¹⁶

¹³ Artikel 78.2 a i Fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt.

¹⁴ Se bl.a. punkt 63, 67- 69, C- 753/22.

¹⁵ Punkt 74-76, C-753/22.

¹⁶ Punkt 79, C-753/22.

För Migrationsverkets del innebär det således att vi, utifrån den information vi har fått om den sökandes ärende från den medlemsstat som tidigare har beviljat den sökande internationellt skydd, ska beakta de omständigheter och information som finns i ärendet och väga in det i bedömningen av den sökandes ansökan om asyl. Utifrån vad som framkommer i det enskilda ärendet är det däremot inte säkert att vi kommer landa i samma bedömning som den medlemsstat som tidigare utrett den sökandes rätt till internationellt skydd. Exempelvis kan den sökandes skyddsbehov gentemot hemlandet ha prövats för flertalet år sedan och förhållandena i hemlandet därefter ändrats. Utgångspunkten är liksom i andra asylärenden, att ansökningar om internationellt skydd ska prövas individuellt, objektivt och opartiskt mot bakgrund av exakt och aktuell information vilket kan utgöra skäl för att vi landar i en annan bedömning oaktat att vi har beaktat den tidigare medlemsstatens beslut.¹⁷

¹⁷ Se art. 4.3 SGD och art. 10.3 APD och punkt 62 och 71-72 i C-753/22.